

ἐνδεχομένας προσθευλάς καὶ δισαρεσκείας, συικρόν τι, λέγομεν,
ἔὰν παρεκκλίνωμεν τὴς γραμμῆς ταύτης, θὰ δώσωμεν μίαν
ἡμέραν λόγον ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, διότι οὔτε γάμος
γίνεται κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν γωρίς κριάρια, οὔτε ἔθνη
ἀναπλάσσονται χωρίς μάρτυρας καὶ θύματα.

Θὰ συγχωρήσῃ ἡρά γε ἡ ἱστορία ἡ καὶ ἡ Κυβέρνησις πολ-
λοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες πρὸ τριάκοντα
ἔτῶν διδάσκουσιν καὶ, δὲν οὐχὶ διψιλῶς, τούλαχιστον δύμας
ἀνελλιπῶς, πληρώνονται, ἀλλ' οὐδεμίαν λέξιν ἐπιστημονικὴν ἡ
κοινωφελῆ ἐθημοσίευσαν, καίτοι μεγίστης ὑπαρχούσης πρὸς
τοῦτο ἀνάγκης; Κατὰ τί ἡρά γε ὠρελήσει τὸ ἔθνος ἡ μεγάλη
τῷ ὅντι σοφίᾳ τινῶν, ὅταν οὗτοι ἐπιμελῶς φροντίζωσι νὰ κρύ-
πτωσιν αὐτὴν ὑπὸ τὸ μόδιον; Καὶ δύνανται ποτε οἱ καθηγη-
ταὶ νὰ ἔχων εὐσυνειδήτως αὐστηροὶ κατὰ τῶν φοιτητῶν καὶ
ἀκροατῶν των, ὅταν οὗτοι καίτοι μεγάλα διπλώματα φέροντες,
δὲν ἐδημοσίευσαν δύμας ἔτι τὰ ἄπειρ διδάσκουσι πρὸ τριάκοντα
ἔτῶν μαθήματά των; Παύομεν, ἵνα μὴ παρεξηγηθῶμεν.

Περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἀνατολῆς.

Παρ’ ἀξιοπίστου πηγῆς ἐμάθομεν τὸ ἐξῆς περιστατικόν.
Πλούσιωτατός τις Γάλλος ἐκ Μασσαλίας προσεκάλεσεν ἐντεῦθεν
ἔλληνίδα τινὰ διδάσκαλον, ἐκπα.δευθεῖσαν ἐν τῷ Ἀρσακείῳ
Παρθεναγωγείῳ, ἵνα δώσῃ δι’ αὐτῆς εἰς τὰ τέκνα του καὶ Ἑλ-
ληκικὴν ἀνατρεψήν. Ὁμογενῆς δέ τις Ἀνατολίτης, μαθὼν τοῦτο,
παρεκάλεσε τὸν Γάλλον νὰ τῷ εἰπῇ τὴν αἰτίαν ἀμέσως λοιπὸν
ὁ Γάλλος τῷ ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς περίπου. «Σύμπασα ἡ Δύσις,
οὐδὲ μου, ἐγήρασεν ἡδη̄ καὶ τούτου ἔνεκα ἡ οὐδόλως εύρισκεν
»τις στάδιον ἐν αὐτῇ, ἢ μετὰ μεγίστης δυσκολίας. Μή δέ Ἀνα-
»τολὴ μόλις ἡδη̄ ἀναγεννᾶται καὶ εἶναι ἀσυγκρίτως πλούσιω-
»τέρα τῆς Δύσεως κατά τε τὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ κατὰ
»τὰ προϊόντα· ἐν αὐτῇ μόνον ὁ μὴ θέλων δὲν δύναται νὰ εὕ-
»ρισται, ὁ δὲ θέλων, ὁ γινώσκων ἐντελῶς τὰ γῆθι καὶ ἔθιμα τῶν
»Ἀνατολικῶν λαῶν, καὶ ὁ κατέχων συνάμα καὶ εὐρωπαϊκὴν ἀ-
»υτορήην, ἔὰν θελήσῃ, δύναται νὰ πράξῃ θαύματα. Άντι λοιπὸν
»ν ἀφήσω τὰ τέκνα μου νὰ εὑρώσι στάδιον ἐν τῇ Δύσει, ὅπου
»θὰ ἔχωσι μαρίους ἀνταγωνιστὰς, προτίθεμαι νὰ πέμψω ταῦτα

τεις τὴν Ἀνατολὴν, ὅπου εὐκολώτατα καὶ μετὰ μεγίστης ἐλπίδος ἐπιτυχίας περαστίων κερδῶν θ' ἀπαγγολήσωσι τά τε «χρηματικά κεράλαικα καὶ τὴν λοιπὴν ἵκανότητά των. Προσευκάλεσα δὲ καὶ ἑλληνίδα διδάσκαλον, ὥστε τὰ τέκνα μου νὰ «γιάλωσι παρ' αὐτῆς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν τόσον καλῶς, δόσω
μου καὶ τὴν μητρικήν των, ἢ δεσον γινώσκουσιν οἱ Ἑλληνες τὴν
ἑλληνικὴν, καὶ οὕτω νὰ μη διακρίνωνται τῶν Ἑλλήνων εἰς
»τὰς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν μελλούσας ἐπιχειρήσεις των».

Τὸ περιστατικὸν τοῦτο εἶναι ἵκανὸν νημίζομεν νὰ μᾶς διδάξῃ πολλὰ πολύγυρα καὶ πρώτων πάντων, ὅτι πρέπει ν' ἀποχαιρετήσωμεν διὰ παντὸς τὴν ὄχυροίαν καὶ νὰ ἔτοιμοςθῶμεν εἰς συναγωνισμὸν μετὰ τῶν φιλέργων λαῶν τῆς Δύσεως, διὰτι ἀλλως, ἐὰν συναγωνισθῶμεν μετ' αὐτῶν, ήμεῖς μὲν ἔχοντες ὡς σύντροφον τὴν συνήθη ὄχυροίαν μας, οὔτοι δὲ τὸ φύσει φίλεργόν των, κινδυνούος εἶναι ήμεῖς μὲν ἐι τῇ πατρίδι ήμῶν νὰ γείνωμεν εἴδωτες, οἱ δὲ λαοὶ τῆς Δύσεως, ἐργάμενοι ἐν τῇ Ἀνατολῇ, νὰ γείνωστε κύριοι αὐτῆς. Καὶ τότε πάλιν ἐνδέχεται νὰ φωνάζωμεν ἀπαντες οἱ Ἀνατολῖται αὐτόχθονές τε καὶ ἑτερόχθονες. «Πρὸς Θεοῦ μᾶς ἡγάησαρ οὐ ἐτερόχθονες Φράγγοις τῆς Δύσεως, ήλθορ καὶ ἔγειραρ κύριοι τῆς γῆς τῶν πατέρων μας, καὶ ἐπιλούτιων ἐι αὐτῇ, ἐι φίλημεῖς οἱ αὐτόχθονες Ἀρατολῖται Λιγύττομεν.» Άλλὰ τότε πιττεύομεν οὐδεῖς θὰ μᾶς λυπεῖται, διότι αἴτιοι τῆς πτώχειας μας θὰ εἴμεθα ιμεῖς. Κατὰ δεύτερον δὲ λόγον πρέπει νὰ σπεύσωμεν εἰς θεραπείαν καὶ τινῶν ἀλλων ἐλεκττεμάτων μας, δόλιγάτερον γυωστῶν παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς Δύσεως. Οὗτοι π. χ. σπανίως ἐπιθυμοῦσι νὰ κερδίσωσι δι' ατίμων μέσων, ἐν φίππῳ ήμῶν τοῖς Ἀνατολῖταις ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον κύριοις σκοπὸς εἶναι τὸ κέρδος, ἀδικροροῦμεν δὲ περὶ τῶν μέσων, δι' ὧν θέλομεν νὰ κερδίσωμεν. Καὶ κατὰ μὲν τὰς πρώτας ήμῶν ἐπιχειρήσεις, οὐ συναλλαγάς μετὰ τῶν Φράγκων ἐνδέχεται νὰ εὑδοκιμήσωμεν οὐδέποτε ὅμως πρέπει νὰ ἀητηρογνῶμεν τὴν κοινὴν μὲν, ἀλλὰ διδακτικωτάτην παροιμίαν, λέγουσαν, «καὶ ἀπὸ τὰ καλῶς συνηγγέρει πέργει διάβολος (δηλαδὴ καταστρέφονται) τὰ μισά τὰ δὲ κακῶς συνηγγέρει συγκαταστρέφουσι καὶ τὸν κύριόν των.»

Καὶ ἀν μᾶς ἐπετρέπητο ἐδυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν μύσια περιστατικὰ, ἐπικυροῦντα τὸ ἀληθὲς τῆς παροιμίας ταύτας. Τί ἔγειναν π. χ. τὰ μυθώδη πλούτη τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ;

Διὰ τί ἄρα γε ἐν μὲν τῇ Ἀνατολῇ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προδύονται οἱ τῆς μεσαίας καὶ κατωτέρας τάξεως τοῦ λαοῦ σύνθρηποι, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τὴν ἔργασιας τῶν, σπαῖως δὲ διατηρεῖται ὁ πλούτος καὶ ἡ ἴσχυς εἰς τὴν δευτέραν γενεὰν (1), ἔτι δὲ σπανιώτερον εἰς τὴν τρίτην, καὶ οὐδέποτε σχεδὸν εἰς τὴν τετάρτην γενεὰν τῶν πλουσίων; Ἐν δὲ τῇ Δύσει, κατ' ἔξοχὴν ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ, διαιωνίζονται αἱ πλουσίαι καὶ ἴσχυσαι οἱ οἰγένεαι. Μόνον ἄρα γε τὸ ἀλλόκοτον τῷ ὄντι κληρονομικὸν δικαίωμα παρ' Ἄγγλοις συντελεῖ εἰς τοῦτο, ἢ πολὺ π.θρυστέρον, καὶ διότι οὗτοι κατ' ἔξοχὴν ἔξτιμησαν τὸ τῶν προγόνων ἡμῶν ἀξιωμα «χρόνου φείδου» καὶ ὀφελοῦνται κάλλιον ἡμῶν τῆς δημάρδους παροιμίας «ἄπο τὰ καλῶς κερδεμένα πέρνει ὁ διάβολος τὰ μισά»;

Περὶ εὐλογίας καὶ Νομοϊατρῶν.

Ἄπὸ πολλῶν ἡδη μηνῶν πολλὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους μαστίζει ἡ νόσος εὐλογία. ἔνεκα δὲ τούτου πολλοὶ μὲν ἀπεβίωσαν, οὐκ ὀλίγοι δὲ, μέγιστον διατρέψαντες κίνδυνον, ἐσώθησαν μὲν, ἀλλ' ἡ ἐστιγματισμένοι τὸ δέρμα, ἢ καὶ κατά τι πλειότερον θεβλαμμένοι. Καθ' ἣν δὲ ἐποχήν ἐπρεπεῖ νὰ διπλασιασθῇ καὶ τριπλασιασθῇ ἡ ἀμισθίος ἰατρικὴ ἐπίξελεψίς εἰς τὸν λαὸν, ἐπαύθισαν, χάριν οἰκονομίας, καὶ αὐτοὶ οἱ νομοϊατροί. Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι πρὸ τῆς μεταπολεμεύσεως συνέβησαν πολλαὶ καταχούσεις περὶ τοὺς διορισμοὺς νομοϊατρῶν· ἐπίσης γνώσκομεν ὅτι καὶ πολλοὶ τινάτων ἡμέλουν τὰ καθήκοντά των καὶ μάλιστα τὰς περιοδείας· ἀλλ' οὐδὲν τούτων δικαιολογεῖ τὴν κατάργησιν τῶν θέσεων ἐπὶ τῆς ἐνσκήψεως μάλιστα εὐλογίας. Ἀλλὰ καὶ σύμπαξις ὁ ὑγιονομικὸς κλάδος διαχειρίζεται ἄρα ὅπως ἐπρεπεῖ; Οἱ διευθύνων αὐτὸν δὲν ἐπρεπεῖ τινάτριστον νὰ ἥται ἐπιστήμων ἰατρός; Δὲν δικιλοῦμεν πολλὰ περὶ τούτου, ἵνα μὴ παρεξηγη-

(1) Εἶναι μὴ ἐφοβώμεθα τὸ τοῦ Σόλωνος «οὐδέπερα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε,» οἱ λιγίστας μόνον ἐκ τῶν γνωστῶν ἐξαρέσσεων ηθέλαμεν παρουσίας ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ τάτας σιωπῶμεν, ἵνα μὴ παρεξηγηθῶμεν.